

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ МЕДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
ФАКУЛЬТЕТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА АКУШЕРСТВА, ГІНЕКОЛОГІЇ ТА ПЛАНУВАННЯ СІМ'Ї**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
медичного інституту

_____ Андрій ЛОБОДА

“ _____ ” _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

циклу тематичного удосконалення

«Ультразвукова діагностика в акушерстві та гінекології»

галузь знань – 22 «Охорона здоров'я»

спеціальність – 222 «Медицина»

освітній рівень - повна вища освіта

кваліфікація - Лікар

Форма навчання змішана

ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальний обсяг, години	Аудиторні заняття, години		
	Лекції	Практичні	Семінарські
78	30	40	8

Розробники: к.мед.н., доцент А. Б. Сухарєв

Затверджено на методичному засіданні кафедри, протокол № 6 від 19 грудня 2022 р.

Суми – 2023

Пояснювальна записка

Цикл тематичного удосконалення «**Ультразвукова діагностика в акушерстві та гінекології**» розрахований на лікарів акушерів та гінекологів, які працюють у жіночій консультації та акушерсько-гінекологічному стаціонарі, надають медичну допомогу вагітним та жінкам з гінекологічною патологією і яким доводиться займатися діагностикою, диференціальною діагностикою, лікуванням та профілактикою акушерсько-гінекологічної патології.

Цикл проводиться з метою поглиблення професійних знань, умінь та практичних навичок лікарів в питаннях:

Зміст програми охоплює весь обсяг теоретичних знань і практичних навичок, необхідних лікарю акушер-гінекологу для діагностики, лікування та профілактики акушерсько-гінекологічної патології.

Для визначення рівня знань курсантів та ступеня опанування ними практичних навичок передбачено такі види контролю: вхідний контроль знань, поточні тест-контролі, заключний контроль знань та участь у підсумковій конференції.

Курсантам, які успішно склали усі види контролю, видається свідоцтво встановленого зразка.

ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

I. Мета і завдання освоєння дисципліни " Ультразвукова діагностика в акушерстві та гінекології»

Мета дисципліни: набуття і вдосконалення навичок використання ультразвукової діагностики в акушерській і гінекологічній практиці - діагностиці, диференціальної діагностики акушерських ускладнень і гінекологічних захворювань, динамічному контролі ультразвукових змін в процесі спостереження і лікування.

Завдання дисципліни:

1. Поглиблення і розширення теоретичних знань за профілем спеціальності.
2. Отримання знань з використання ультразвукової діагностики в практиці лікаря акушера-гінеколога.
3. Уміння інтерпретувати висновок ультразвукової діагностики в акушерській і гінекологічній практиці.
4. Систематизація знань, умінь і навичок.

1.1. Формовані компетенції

В результаті освоєння програми дисципліни "Ультразвукова діагностика в акушерстві та гінекології" у випускника повинні бути сформовані наступні професійні компетенції:

профілактична діяльність:

* готовність до здійснення комплексу заходів, спрямованих на збереження і зміцнення здоров'я і включають в себе формування здорового способу життя, попередження виникнення і (або) поширення захворювань, їх ранню діагностику, виявлення причин і умов їх виникнення і розвитку, а також спрямованих на усунення шкідливого впливу на здоров'я людини факторів середовища його проживання (ПК-1);

* готовність до проведення профілактичних медичних оглядів, диспансеризації та здійснення диспансерного спостереження за здоровими та хронічними хворими (ПК-2);

діагностична діяльність:

* готовність до визначення у пацієнтів патологічних станів, симптомів, синдромів захворювань, нозологічних форм відповідно до Міжнародної статистичної класифікації хвороб і проблем, пов'язаних зі здоров'ям (ПК-5).

1.2. Вимоги до результатів освоєння дисципліни "Ультразвукова діагностика в акушерстві та гінекології".

Лікар акушер-гінеколог повинен знати:

1. Завдання ультразвукової діагностики в акушерсько-гінекологічній практиці.

2. Ультразвукові критерії оцінки скринінгового обстеження під час вагітності.

3. Ультразвукові критерії ускладнень вагітності (плацентарна недостатність, СЗРП, багато - і маловоддя і т.п.).

4. Ультразвукові критерії гінекологічних захворювань (ендометріоз, міома матки, ендометрит, пухлиноподібні утворення придатків матки, аномалії розвитку матки і т. п.)

Лікар акушер-гінеколог повинен уміти:

1. Інтерпретувати висновок ультразвукового скринінгового дослідження під час вагітності.

2. Інтерпретувати висновок ультразвукового дослідження ускладнень вагітності (плацентарна недостатність, ЗРП, багато - і маловоддя і т.п.).

3. Інтерпретувати висновок ультразвукового дослідження гінекологічних захворювань (ендометріоз, міома матки, ендометрит, пухлиноподібні утворення придатків матки, аномалії розвитку матки і т. п.)

Лікар акушер-гінеколог повинен володіти:

1. Основами першої лікарської допомоги при невідкладних і загрозливих для життя станах при акушерсько-гінекологічній патології.

2. Методами проведення диспансеризації, навичками санітарно-просвітницької роботи з дорослим населенням, спрямованої на пропаганду репродуктивного здоров'я, попередження гінекологічних захворювань.

3. Основами лікарських діагностичних і лікувальних заходів з надання допомоги при основних акушерських і гінекологічних захворюваннях і станах, перинатальної патології.

4. Ведення вагітності та пологів.

5. Навичками заповнення медичної документації лікаря-акушера-гінеколога;

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Проведення лекційних занять з використанням мультимедійної презентації, відео-матеріалів. Проведення практичних занять за визначеними темами.

Серед інших методів навчання при вивченні навчальної дисципліни «Ультразвукова діагностика в акушерстві та гінекології» залежно від етапу навчання застосовують наочні методи (ілюстрація), метод підготовки до вивчення нового матеріалу та вивчення нового матеріалу, його закріплення у вигляді питань для самоконтролю, тестових завдань, кейс-методів, пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, частково-пошукові, дослідницькі методи й інші види самостійної роботи під керівництвом викладача.

Робочий навчальний план
циклу тематичного удосконалення
«Ультразвукова діагностика в акушерстві та гінекології»

Коди та найменування курсів та розділів програми		Кількість навчальних годин			
		лекції	практ. зан.	семін. зан.	всього
1	Ультразвукова діагностика в акушерстві				
1.1	Фізичні основи ультразвуку, застосування в медицині	2	2		
1.2	Поняття про доплероехографії, кольоровому картуванні і тканинної гармонії	2			
1.2	Нормативні документи щодо організації медичної допомоги		2		
1.2	Інновації в ультразвуковій діагностиці		2		
1.3	Ехосеміотика передньої черевної стінки та органів		2		
1.4	УЗ-критерії оцінки молочних залоз	2			
1.5	Основні правила написання висновку про результати ультразвукового дослідження		1		
1.7	УЗ-критерії оцінки молочних залоз в практиці лікаря акушера-гінеколога	2	2		
1.8	УЗ діагностика вагітності в I триместрі	2	2	2	
1.9	УЗ діагностика змін матки в I триместрі вагітності	2	2		
1.10	УЗ діагностика патології в II триместрі вагітності	2	1	2	
1.11	УЗ діагностика позаматкової вагітності	2	2		
1.12	УЗ діагностика в III триместрі вагітності	2	1	2	
1.13	УЗ оцінка біофізичного профілю плода	2	2		
1.14	УЗ діагностика вад розвитку матки, пухлин матки і придатків при вагітності	2		2	
	УЗ діагностика відшарування і		1		

	вагітності, що не розвивається				
	УЗ оцінка амніотичної рідини		1		
	УЗ діагностика терміну вагітності обчислення маси плоду		2		
	УЗ оцінка стану плаценти		2		
	УЗ оцінка стану плаценти при нормальній і ускладненій вагітності		2		
	Діагностика вроджених захворювань, вад розвитку і внутрішньоутробної загибелі плоду		2		
	Разом	22	34	8	64
2	Ультразвукова діагностика в гінекології				
	УЗ дослідження внутрішніх статевих органів		2		
2.1	УЗ діагностика ендометріозу	2	2		
2.2	УЗ критерії діагностики міоми матки	2			
2.3	УЗ діагностика пухлин і пухлиноподібних утворень яєчників	2			
2.4	УЗ діагностика раку ендометрія	2			
2.5	Основні правила написання висновку про результати ультразвукового дослідження		2		
	Разом	8	6		14
ВХІДНИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ					
			2		2
ЗАКЛЮЧНИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ					
			2		2
ПІДСУМКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ					
			2		2
РАЗОМ					
		30	40	8	78

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

лекцій циклу тематичного удосконалення

«Ультразвукова діагностика в акушерстві та гінекології»

№ з/п	Назва	Кількість годин
1.	Фізичні основи ультразвуку, застосування в медицині	2
2.	Поняття про доплероехографії, кольоровому картуванні і тканинної гармонії	2
3.	УЗ-критерії оцінки молочних залоз в практиці лікаря акушера-гінеколога	2
4.	УЗ діагностика вагітності в I триместрі	2
5.	УЗ діагностика змін матки в I триместрі вагітності	2
6.	УЗ діагностика патології в I триместрі вагітності	2
7.	УЗ діагностика позаматкової вагітності	2
8.	УЗ діагностика в II і III триместрах вагітності	2
9.	УЗ оцінка біофізичного профілю плода	2
10.	УЗ діагностика вад розвитку матки, пухлин матки і придатків при вагітності	2
11.	УЗ діагностика пухлини матки і придатків при вагітності	2
12.	УЗ діагностика ендометріозу	2
13.	УЗ критерії діагностики міоми матки	2
14.	УЗ діагностика пухлин і пухлиноподібних утворень яєчників	2
15.	УЗ діагностика раку ендометрія	2
УСЬОГО годин:		30

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

практичних занять циклу тематичного удосконалення «Ультразвукова діагностика в акушерстві та гінекології»

№ з/п	Назва	Кількість годин
1.	Вхідний контроль знань	2
2.	Нормативні документи щодо організації медичної допомоги	1
3.	Інновації в ультразвуковій діагностиці	1
4.	Ехосеміотика передньої черевної стінки та органів	1
5.	УЗ-критерії оцінки молочних залоз	2
6.	Основні правила написання висновку про результати ультразвукового дослідження	1
7.	УЗ діагностика вагітності в I триместрі	2
8.	УЗ діагностика змін матки в I триместрі вагітності	2
9.	УЗ діагностика патології в I триместрі вагітності	2
10.	УЗ діагностика позаматкової вагітності	2
11.	УЗ діагностика в II і III триместрах вагітності	2
12.	УЗ оцінка біофізичного профілю плода	2
13.	УЗ діагностика відшарування і вагітності, що не розвивається	1
14.	УЗ оцінка амніотичної рідини	1
15.	УЗ діагностика терміну вагітності обчислення маси плоду	2
16.	УЗ оцінка стану плаценти	2
17.	УЗ оцінка стану плаценти при нормальній і ускладненій вагітності	2
18.	Діагностика вроджених захворювань, вад розвитку і внутрішньоутробної загибелі плоду	2
19.	УЗ дослідження внутрішніх статевих органів	2
20.	УЗ діагностика міоми матки, аденоміозу і раку матки	2
21.	Варіанти висновків УЗ дослідження	2
22.	ЗАКЛЮЧНИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ	2
23.	ПІДСУМКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ	2
УСЬОГО годин:		40

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

семінарських занять циклу тематичного удосконалення

«Ультразвукова діагностика в акушерстві та гінекології»

№ з/п	Назва	Кількість годин
1.	УЗ діагностика патології в I триместрі вагітності	2
2.	УЗ діагностика в II триместре вагітності	2
3.	УЗ діагностика в III триместре вагітності	2
4.	УЗ діагностика пухлин	2
УСЬОГО годин:		8

Список рекомендованої літератури

Список обов'язкової літератури

1. Акушерство і гінекологія : підручник: у 2-х кн. Кн.1 : Акушерство / В. І. Грищенко, М. О. Щербина, Б. М. Венцківський [та ін.] ; за ред.: В.І. Грищенко, М.О. Щербини. – 3-тє вид., випр. – К. : Медицина, 2017. – 424 с.
2. Акушерство і гінекологія : підручник: у 2-х кн. Кн.2 : Гінекологія / В. І. Грищенко, М. О. Щербина, Б. М. Венцківський [та ін.] ; за ред.: В.І. Грищенко, М.О. Щербини. – 2-ге вид., випр. – К. : Медицина, 2017. – 376 с.
3. Obstetrics and gynecology: in two volumes: textbook. Vol.1 : Obstetrics / V. I. Gryshchenko, M. O. Shcherbina, B. M. Ventskivskyi etc. ; edit. by: V.I. Gryshchenko, M.O. Shcherbina. – 2-nd edition. – К. : AUS Medicine Publishing, 2018. – 392 p
4. Obstetrics and gynecology: in two volumes: textbook. Vol.2 : Gynecology / V. I. Gryshchenko, M. O. Shcherbina, B. M. Ventskivskyi etc. ; edit. by: V.I. Gryshchenko, M.O. Shcherbina. – 2-nd edition. – К. : AUS Medicine Publishing, 2018. – 352 p
5. Obstetrics/Gynecology: Lecture Notes / Editors W.G. Cvetnic, E. Pino. – New York : Kaplan, 2019. – 291 p.

Список додаткової літератури

6. Акушерство та гінекологія : навч. посіб. / М. А. Болотна, В. І. Бойко, Т. В. Бабар. – Суми : СумДУ, 2018. – 307 с.
7. Сучасні підходи до діагностики та лікування доброякісних пухлин яєчників: Навч. посіб./ Бойко В.І., Бойко А. В., Калашник Н.В.- Суми: Сумський державний університет, 2019. – 267 с.
8. Методичні вказівки з виробничої практики з циклу "Акушерство та гінекологія" : для студ. IV курсу за спец. 222 "Медицина" / Н. А. Болотна,

Н. А. Іконописцева, С. А. Сміян [та ін.]. – Електронне видання каф. Акушерства і гінекології. – Суми : СумДУ, 2019. – 26 с.

9. Методичні вказівки з виробничої практики з циклу "Акушерство та гінекологія" : для студ. V курсу за спец. 222 "Медицина" / Н. А. Іконописцева, Н. А. Болотна, С. А. Сміян, І. М. Нікітіна. – Електронне видання каф. Акушерства і гінекології. – Суми : СумДУ, 2019. – 23 с.

10. Методичні вказівки з виробничої практики з циклу "Акушерство та гінекологія" [Електронний ресурс] : для студ. V курсу за спец. 222 "Медицина" / Н. А. Іконописцева, Н. А. Болотна, С. А. Сміян, І. М. Нікітіна. – Електронне видання каф. Акушерства і гінекології. – Суми : СумДУ, 2019. – 23 с.

11. Obstetrics and gynecology: in two volumes: textbook. Vol.1 : Obstetrics / V. I. Gryshchenko, M. O. Shcherbina, B. M. Ventskivskyi etc. ; edit. by: V.I. Gryshchenko, M.O. Shcherbina. – 2-nd edition. – К. : AUS Medicine Publishing, 2018. – 392 p.

12. Guidelines Obstetrics / A. Senchuk, I. Chermak, I. Ventskivska, D. Martynova, V. Boyko. – Private Higher Educational Establishment «Kyiv Medical University», 2020. – 204 p.

13. Guidelines Pathological obstetrics / A. Senchuk, I. Chermak, I. Ventskivska, D. Martynova, V. Boyko. – Private Higher Educational Establishment «Kyiv Medical University», 2021. – 210 p.

14. Williams Obstetrics by F.Gary Cunningham, 26th edition: 2022 -McGraw-Hill Education.-3745 p.

15. Obstetrics/Gynecology: Lecture Notes / Editors W.G. Cvetnic, E. Pino. – New York : Kaplan, 2019. – 291 p.

16. Obstetrics / I.Z. Gladchuk, I. A. Ancheva. – Vinnytsia, Nova Knyha 2021. – 282 p.

17. William Gynecology, Fourth Edition by Barbara L. Hoffman, John O.Schorge, Lisa M. Halvorson, Cherine A. Hamid, Marlen M. Corton, Joseph I. Schaffer. Mc Graw-Hill Education. New York. 2020.- 1323 p.

18. Te Linde's Operative Gynecology. Twelve edition. Victoria L. Handa, Linda Van Li. Hardcover edition. New York, 2019. - 339 p.

19. Oxford Textbook of Obstetrics and Gynecology / Sabaratnam Arulkumaran, William Ledger, Lynette Denny, Stergios Doumouchtsis – Oxford University Press, 2020, 928 p.

20. Pragmatic obstetrics and gynecology: підручник англійською мовою Markin L.B., Zimenkovsky A.B., Podolskyi Vol.V. and other, LNMU name after Danylo Halytsky, 2021. – 236 p.

Інформаційні ресурси, що містять матеріали для підготовки

1. «Международная академия современного медицинского образования» (МАСМО) <https://edumed.org.ua/>
2. Международное интернет-сообщество специалистов ультразвуковой диагностики <https://www.usclub.ru/article/item/about>
3. UZSCHOOL IC <https://uzschool.org/ua>
4. «Український медичний часопис» <https://www.umj.com.ua/>
5. Журнал «МІЖНАРОДНИЙ ЖУРНАЛ ПЕДІАТРІЇ, АКУШЕРСТВА ТА ГІНЕКОЛОГІЇ» <http://medlib.dp.gov.ua/jirbis2/ua/medical-periodes/fond-publications-list/231-mizhnarodnij-zhurnal-pediatrici-akusherstva-ta-ginekologiji.html>
6. Журнал «Актуальні питання педіатрії, акушерства та гінекології» <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/act-pit-pediatr>
7. Український портал ультразвукової діагностики <http://ultrasound.net.ua/>

Розробники: к. мед. н., доц. А. Б. Сухарєв